

KOMUNIZAM I NOVIJA HRVATSKA HISTORIOGRAFIJA

NekaŹnjivost povijesne prijekare

U naŹoj historiografiji joŹ prevladava slika o Drugom svjetskom ratu koju su stvorili podobni povjesniĉari - NOB i antifaŹizam idealizirani su bez ikakvih sumnji. U Hrvatskoj se oŹivljava kult komunistiĉkog antifaŹizma, ĉime se Źeli obraniti zloĉinaĉki karakter komunizma. U obranu komunistiĉkog antifaŹizma s velikim se zanosom, ali i s oskudnim znanjem, ukljuĉio predsjednik Republike Stjepan Mesiĉ. Umjesto da potieĉe stvaranje nove povijesne vizije utemeljene na iskustvu dobra i zla, on vraĉa hrvatski narod sedam desetljeĉa unatrag i tako spreĉava druŹtveni napredak. Braneĉi antifaŹizam, predsjednik Mesiĉ ĉesto se nestruĉno bavi analizom povijesnih udŹbenika, koji su toboŹe krivi za obnovu ustaŹtva danas. Njegove su ocjene krive i neutemeljene, a zanimljivo je da se nijedan autor ocrnjenih udŹbenika nije usprotivio Predsjednikovim optuŹbama. UdŹbenici se strogo pridŹravaju propisanog programa, a svaki ĉe nastavnik potvrditi da se povijest Hrvatske u Drugome svjetskom ratu tumaĉi danas gotovo jednako kako se tumaĉila u doba komunizma. UdŹbenici (ne samo povijesti) pedagoŹki su problem, a eventualno oŹivljavanje ustaŹtva druŹtveni je problem uglavnom na simboliĉnoj razini kao reakcija na stanje u druŹtvu. ToboŹnje neoustaŹtvo (u Hrvatskoj nema ustaŹke stranke!), koje "antifaŹistima" neokomunistima sluŹi kao Źrtveni jarac za obranu njihove danaŹnje dominacije u druŹtvu i propalih iluzija iz mladosti, najmanje potieĉe Źkola, a izvori su mu daleko sloŹeniji i temelje se na komunikacijskom transgeneracijskom pamćenju i mnogim izvorima informacija (sredstva javnog informiranja, politiĉke stranke, razne udruge i dr.). Problem svakako nastaje i kao reakcija na laŹno prikazivanje komunistiĉkog antifaŹizma. ObiljeŹavanje komunistiĉkih datuma pod zloĉinaĉkim simbolom zvijezdom petokrakom izazivaju suprotnu simboliku.

SPOMENIK ŹRTVAMA BLEIBURGA NA MIROGOJU

Jednostranost pristupa NDH

U ĉemu je zapravo problem? U naŹoj historiografiji joŹ prevladava slika o Drugom svjetskom ratu koju su stvorili podobni povjesniĉari u ime pobjednika. NOB i antifaŹizam idealizirani su bez ikakvih neslaganja i sumnji. Komunistiĉka historiografija stvorila je svoju sliku o NDH ne dopuŹtavjuĉi da se povijesti te drŹжаве, ma kakva ona bila, priĉe multiperspektivno, tj. da se uvaŹe i drukĉija miŹljenja. NDH je u maniri staljinistiĉkog novogovora bila svedena naprosto na Endehaziju, ĉije je obiljeŹje bio genocidni zloĉin u kojem su sudjelovali Crkva u Hrvata i Vatikan. Tako je u sociopsiholoŹkom smislu stvorena shema kao spoznajna strukturna cjelina (Aronson i dr.) koja je trebala u interesu komunistiĉkoga reŹima organizirati znanje, razmiŹljanje i pamćenje o povijesnoj tematici NDH. NaŹalost u Hrvatskoj se joŹ u sredstvima javnog priopćavanja rabi pojam Endehazija, pod kojim se automatski bez razmiŹljanja odmah podrazumijeva genocidnost, nacifaŹizam, klerofaŹizam i kvislinŹtvo. Taj tipiĉni staljinistiĉki pojam potpuno je potisnuo iz povijesnih istraŹivanja interdisciplinarnu analizu (socijalna biologija, bioloŹka psihologija, genetika, etnopsihologija) raznih procesa duga trajanja kao Źto su transgeneracijski prijenosi emocija, patijarhalno druŹtvo i dr.). A upravo su ti procesi zavrŹili tragiĉnom eksplozijom 1941. Te se ne moŹe olako zakljuĉiti da su krvavi dogaĉaji 1941. nastali odjednom s pojavom ustaŹa. Rasplet drame zapoĉeo je mnogo prije (Grmek i dr.). Socijalna psihologija definira informacijski socijalni utjecaj kao utjecaj drugih ljudi koji dovodi do konformiranja jer pristajemo da nam drugi budu izvor informacija za usmjeravanje naŹega ponaŹanja. Vjerujemo da ti ljudi ispravnije tumaĉe problematiĉne situacije te oni mogu pomoĉi da izaberemo odgovarajuĉi naĉin ponaŹanja (Aronson i dr.). To vjerovanje moŹe biti zlorabljeno tako da "monopolisti" znanja krivim i krivotvorenim informacijama ostvaruju informacijski socijalni utjecaj koji moŹe biti Źtetan za buduĉe narodno

ponašanje i za stvaranje povijesne vizije koja bi nas usmjerila prema budućnosti. Takva je danas situacija u Hrvatskoj, gdje se uz velike laži veliča komunistički antifaziizam, što nas održava u ideološkom mraku. Povijest pobjednika još živi pod "znanstvenim" plaštom koristeći se tradicijom NOB-a u neuspješnu dokazivanju legitimnosti procesa koji ulaze u našu suvremenost! Ipak, to "dokazivanje" nailazi na poklonike koji se regrutiraju iz osiromašenog naroda, a koji u vrijeme teške krize rado prihvaćaju iluzionističku priču o "dobrom" jugoslavenskom komunizmu i njegovoj legitimnosti.

Likvidacije Hrvata djelo su sustava

Nedavno objavljeni komunistički dokumenti demantiraju namjeru "antifašista" da obrane komunistički antifaziizam i jasno pokazuju da je projekt Hrvatska na gubilištu bio smišljeni zločinački pothvat zločinačke organizacije, rečeno današnjim rječnikom, to jest nove vlasti pri završetku i neposredno poslije Drugoga svjetskog rata. To je djelo boljševičkog sustava koji je zavladao od 1945, a koji je pripremao teren za svoju dominaciju od 1941. predvodeći herojsku borbu naroda protiv okupatora, ali tajeći pritom da vodi boljševičku revoluciju za stvaranje novoga poretka. Likvidacije na kraju rata i u poraću (obračun s klasnim neprijateljima traje od početka NOB-a) djelo su novog sustava i države, a ne isključivo pojedinaca koji su se osvećivali. Ipak, još žive stare komunističke prijevare utemeljene na "znanstvenim" istinama koje je definirala historiografija pobjednika poslije 1945. Tko drukčije misli i odupire se znanstvenoj komunističkoj istini, bit će proglašen povijesnim revizionistom, ustašonostalgičarom ili filoustašom te će mu takvim etiketiranjem unaprijed biti srušen svaki pokušaj iznošenja drukčijega mišljenja. Teze branitelja komunističkog antifaziizma lako je osporiti jer se oslanjaju samo na literaturu koja im odgovara, dok onu koja ih pobija ignoriraju. Osnovno je da oni komunistička zlodjela svaljuju na pojedince - staljiniste i tako nastoje neuspješno abolirati jugoslavenski komunizam. Danas bi konačno valjalo prihvatiti istinu da se nasljeđe komunizma koje se stvaralo punih pet desetljeća pretilo devedesetih u nove "demokratske" države (vojni, znanstveni, gospodarski, udbaški i drugi kadrovi te mafijaška povezanost), što je i danas veliko opterećenje za nove "neuspjele" države nastale nakon raspada Jugoslavije. One su još čvrsto ukorijenjene u komunizmu. Sada smo u razdoblju postkomunizma u kojem prihvaćeni neoliberalizam, u koji su se komunisti lako uključili, poništava, možda i gore nego komunizam, slobodu pojedinaca pretvarajući ih u bezlične potrošače supermarketa i radnu snagu (ako srećom dobiju posao) novih domaćih bogataša (koliko li je bivših komunističkih menadžera među njima?) i stranih neokolonijalista. Ta bolna slika postkomunizma prikriva se pričom o komunističkom antifaziizmu.

Protučinjenične spekulacije

Antifašističkim manipulatorima omiljena je tema o tome što bi bilo da nije bilo antifaziizma, a valjda i nisu svjesni koliku štetu i nove traume nanose hrvatskom društvu. Povjesničar svakako u multiperspektivnom i interdisciplinarnom pristupu mora registrirati je li bilo još nekih scenarija koji su mogli društveno-povijesni razvoj uputiti nekim drugim smjerom, ali mora uz pomoć drugih znanstvenika (sociolozi, etnopsiholozi i dr.) ocijeniti uzroke te pozitivne i negativne posljedice onoga što se zbilja dogodilo. Nažalost danas se još spekulira o tome što bi bilo da nije bilo hrvatskoga antifaziizma. Tako Slavko Goldstein u knjizi 1941: godina koja se ponavlja ističe da su komunisti spasili hrvatski narod od sramotnog žiga nacifašističkog saveznika i svrstali ga ravnopravno na pobjedničku stranu. Osim toga, prema istom autoru, da nije bilo komunista, obnovila bi se srpska monarhija i ostvario bi se četnički plan o brutalnom osvetništvu nad hrvatskim narodom, a potpuno bi propala hrvatska autonomija i ideja o državnosti. Takva nagađanja u kojima se razmišlja što se u prošlosti moglo dogoditi ne temelje se na činjenicama te ih socijalna psihologija naziva protučinjeničnim mišljenjem (Aronson i dr.). U spomenutom slučaju mentalna energija pojedinaca može se usmjeriti na nekoliko načina. Zamislimo mladića srpske narodnosti koji je negdje u Hrvatskoj zapalio hrvatsku zastavu. Njegova će pomisao biti: Eh da je 1945. uspostavljena monarhija! Hrvatski nacionalist će pri takvom iskazu nostalgično razmišljati: Što bi

bilo da je preživjela NDH? Treći indiferentan primalac informacije, konformist koji automatski prihvaća mišljenje onih koji više znaju, reći će: Zbilja su nas komunisti spasili; svaka im čast! Četvrti primalac informacije mogao bi rezonirati ovako: Dovraga i fašisti i komunisti, koji su nam donijeli samo nesreću. Možda bi četvrto rezoniranje bilo najispravnije jer otvara mogućnost za ostvarivanje nečeg boljeg od onoga što su nam donijeli totalitaristički režimi. Upravo u takvom slučaju, kada se protučinjenično mišljenje usmjerava prema drugim, boljim rješenjima, može biti korisno. U nas danas protučinjeničnom je pak mišljenju svrha da prevari ljude i da ih održava u iluziji o dobrom razdoblju komunizma utemeljena u antifašizmu. Predsjednik Mesić u tu priču koja znači tipično protučinjenično mišljenje uvodi inovaciju (Novi list, 22. srpnja 2009). On naime tvrdi, da nije bilo antifašističke borbe, o Hrvatima bi se danas govorilo kao o povijesnoj činjenici, kao o Ilirima i Keltima. Zar predsjednik države toliko podcjenjuje svoj narod te ga smatra nesposobnim da obrani svoje životne interese? Predsjednik koji poput rukovodilaca iz doba komunizma zna sve ocjenjuje na istom mjestu da je antifašizam od 1941. do 1945. čist. To je prema njemu bila borba protiv okupatora za nacionalno oslobođenje. Povijesna je istina bitno drukčija. Osveta narodnim neprijateljima započela je na samu početku NOB-a, o čemu jasno i vjerodostojno svjedoči Vladimir Dedijer (narodna osveta na Kordunu). Pa i sam Bleiburg nije tek početak tragedije (za koju "antifašisti" optužuju same žrtve jer su one uzrok svoje sudbine jer su se našle na krivoj strani). Hrvatska se na gubilištu našla prije 1945. (ona je zapravo na gubilištu od 1918), o čemu postoje nepobitni dokazi. Ima još mnogo mrlji na "čistom" NOB-u. Neki autori optužuju komunističko vodstvo zbog golema broja žrtava u svrhu ostvarenja revolucionarnih ciljeva koji su bili prikrivani za rata. Predsjednikova teza o čistoći "antifašizma" stoji na klimavim nogama i lako ju je srušiti. Uz navedene ocjene, koje nisu osamljene, danas se osobito u politikantske svrhe ističe hipotetična tvrdnja, tipična za protučinjenično mišljenje, da bi Istra, Rijeka i Dalmacija pripale Italiji da nije bilo antifašističkoga (komunističkog) pokreta. O gubitku istočnog Srijema i Boke kotorske u Jugoslaviji u takvim raspravama nema ni riječi.

Predsjednik Republike prihvatio se posla za koji nije stručan te se našao u vrlo delikatnoj situaciji iz koje se nikako ne može izvući. Umjesto da potiče stvaranje nove povijesne vizije, on nas strmoglavno vraća natrag i umjesto da Hrvatskoj, kojoj je na čelu, obriše suze (Hrvatska plače od osmanlijsko-mletačko-habsburških vremena preko dviju Jugoslavija do danas), on je još više žalosti. Hrvatska plače jer mjerodavne ustanove u Hrvatskoj ne reagiraju na pogubne istupe njezina Predsjednika. Sramota zbog šutnje ide na dušu HAZU, sedam odsjeka za povijest filozofskih fakulteta širom Hrvatske na čelu s najuglednijim Odsjekom povijesti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i svih ustanova koje se bave poviješću. Rijetki su i pojedinci povjesničari koji istupaju protiv veličanja komunističkog antifašizma. Jedan od njih je Ivo Banac, koji negira antifašizam kao samostojeću ideju. Delikt je povijesne laži nekažnjiv, ali Predsjednika treba opomenuti da povijest nije samo učiteljica života, nego je i lux veritatis (svjetlo istine). To će svjetlo kad-tad zasjati poslije tame u kojoj nas nastoje održati "antifašisti", a kreatori povijesne laži dobit će svoje zaslužno neslavno mjesto u hrvatskoj povijesti.

Ivo Rendić-Miočević